

Rytmit ja niiden merkintä

Tahtilajimerkintä

Kertoo montako pulssiyksikköä mahtuu yhden tahdin sisään. Tässä tapauksessa 4.

Pulssin yksikkö, kertoo mitä osia biittiin lasketaan. Tässä tapauksessa neljäsosia

Ns. g-avain. Osoittaa g-nuotin paikan viivastolla. Se jää avaimen simpukan keskelle.

Tässä biitti muodostuu neljäsosista, joita on tahdissa kolme. Tahdin aikana siis lasketaan kolmeen

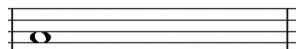

Tässä biitti muodostuu kariosista, joita on tahdissa kuusi. Lasketaan siis kuuteen.

Nuotit ja tauot

Nuotit

kokonuotti

yksi kaksi kolme neljä

puolinuotti

yksi kaksi kolme neljä

neljäsosanuotti

yksi kaksi kolme neljä

kahdeksasosanuotti

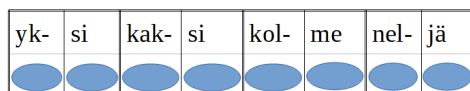
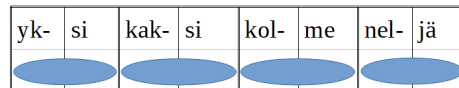
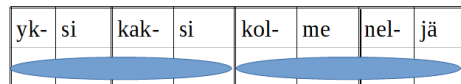
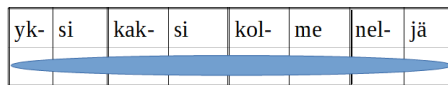
yksi kaksi kolme neljä

kuudestoistaosuotti

y-yk-si-i ka-ak-si-i ko-ol-me-e ne-el-jä-ä

Nuotin / tauon kesto

Tauot

kokotauko

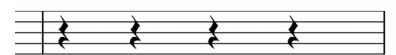
yksi kaksi kolme neljä

puolitauko

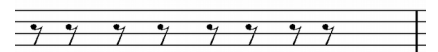
yksi kaksi kolme neljä

neljäsosatauko

yksi kaksi kolme neljä

kahdeksasosatauko

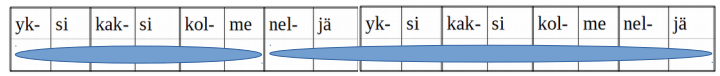
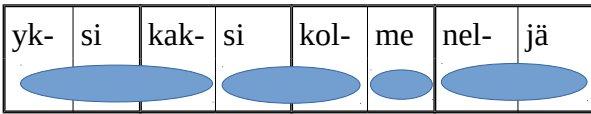

yk-si kak-si kol-me neljä

kuudestoistaosuatauko

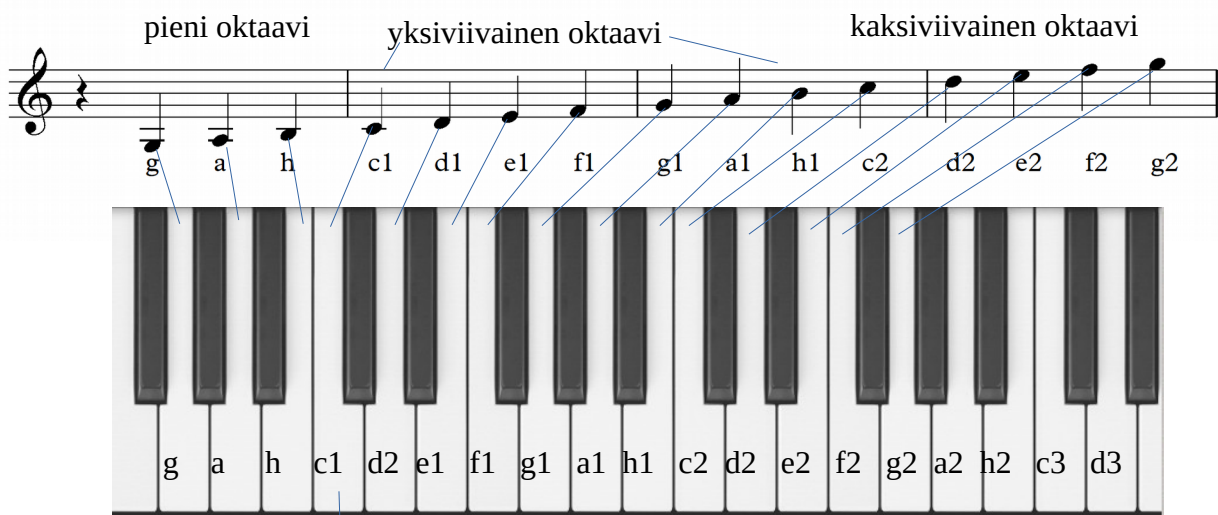

y-yk-si-i ka-ak-si-i ko-ol-me-e ne-el-jä-ä

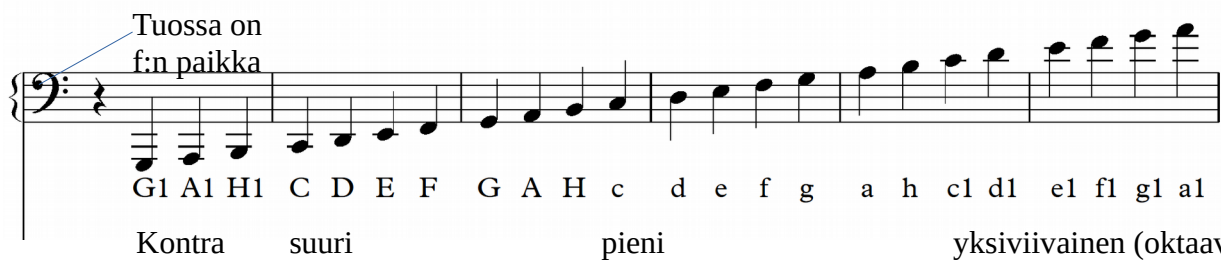
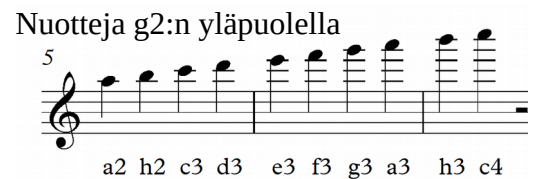

Piste pidentää nuotin kestoa puolella. **Kaari** sitoo nuotin seuraavaan nuottiin, jolloin ne sulautuvat yhteen. Kaarta käytetään etenkin silloin, kun ääni jatkuu tahtiviivan tai tahdin puolivälin yli.

Äänet viivastolla ja koskettimilla

Keski-c, eli pianon keskimäinen c

Nuotteja f-avaimella

Kontra suuri pieni yksiviivainen (oktaavi)

Ylennys-, alennus- ja palutusmerkki. Pianon mustat koskettimet.

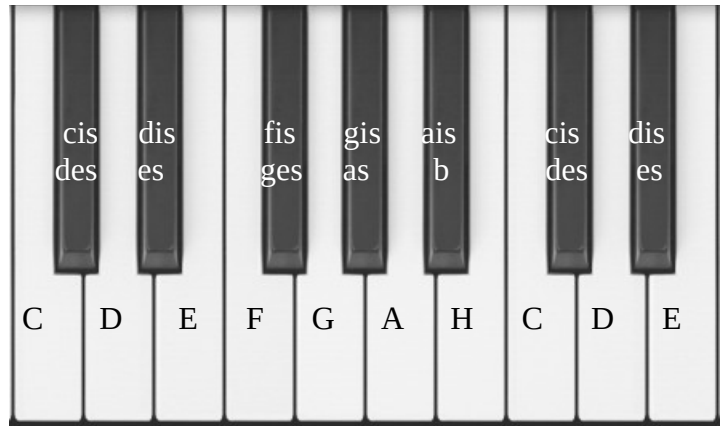

a ais as a

Ylennysmerkki korottaa ääntä $\frac{1}{2}$ sävelaskelta. Lausuttaessa liitetään kirjaimen is-päätte

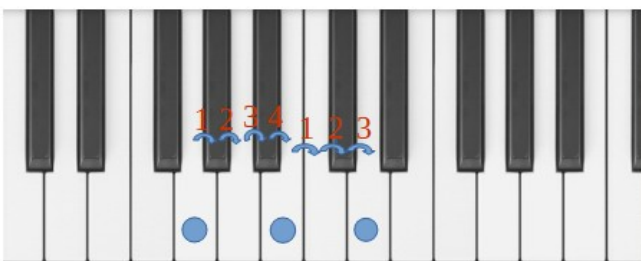
Alennusmerkki alentaa ääntä $\frac{1}{2}$ sävelaskelta. Lausuttaessa liitetään kirjaimen -s (jos kirjain on vokaali) tai -es, jos kirjain on konsonantti.

Palutusmerkki kumoaa ylennys/alennusmerkin vaikutuksen.

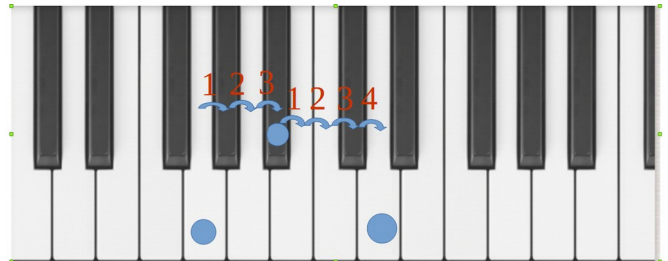

Soinnut

G-duuri

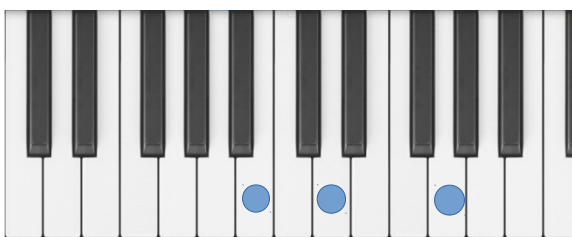

G-molli

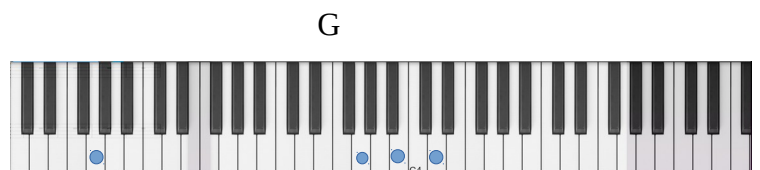

Koskettimelta seuraavalle on puolisävelaskeleen matka. Duurissa puolisävelaskeleita voi laskea 4+3. Mollissa taas 3+4. Ensimmäinen sävel on perusääni, toista ääntä kutsutaan terssiksi ja kolmatta kvintiksi. Nämä nimet viittaavat äänten keskinäiseen välimatkaan eli intervalleihin. Huomaa, että perusääni ja kvintti pysyvät paikallaan, ja vain terssi tekee eron duurin ja mollin välillä.

Soinnun voi rakentaa myös aloittaen terssistä tai kvintistä. Samat äänet ovat edelleen käytössä. Näitä muotoja soinnuista kutsutaan sointukäännöksiksi.

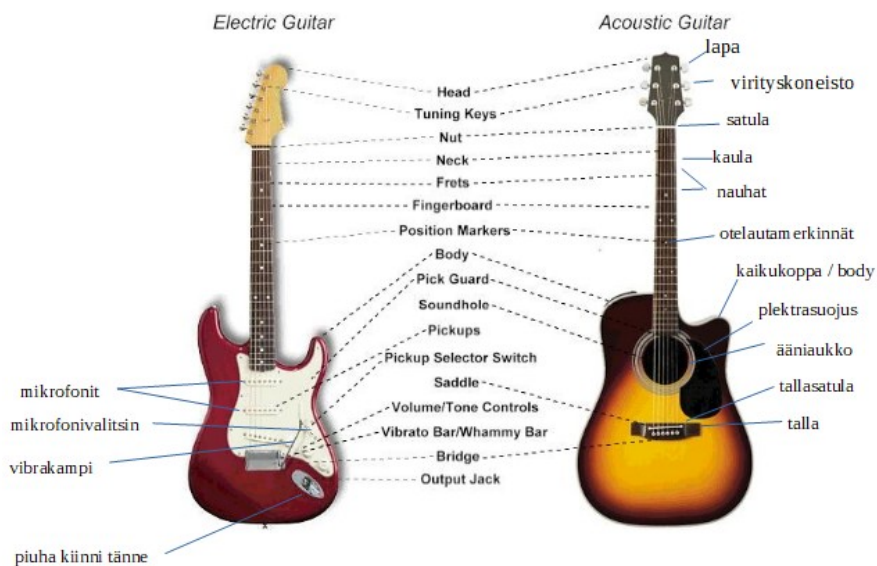

G-duurin terssikäännös

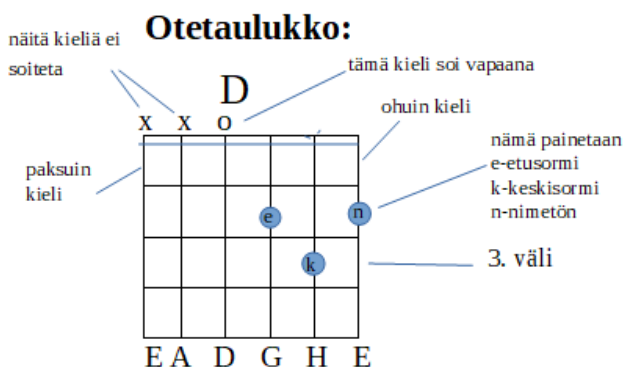
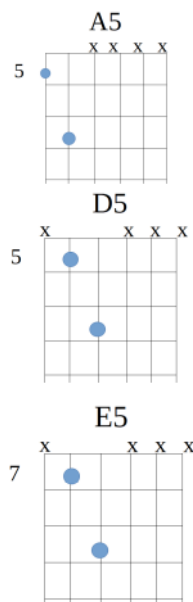

Kun soittaa pianolla sointusäestystä, voi soittaa vasemmalla kädellä perusäänen bassoksi ja soinnun ylempää oikealla kädellä.

Kitara

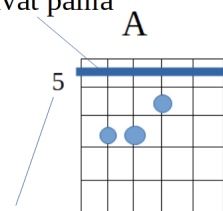

Power- eli vitossoinnut eli haarukkaotteet. Aloita näistä

Barre-soinnut

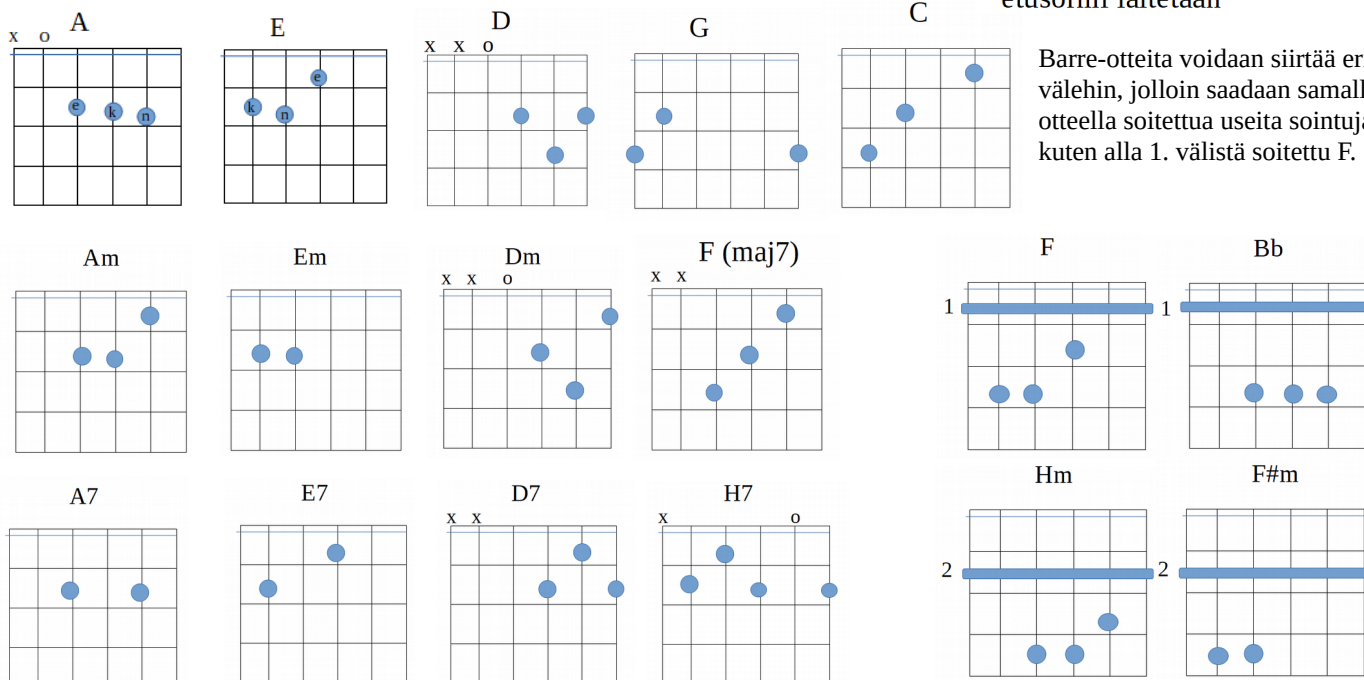
Etusormi painaa ne kielet, joita muut eivät paina

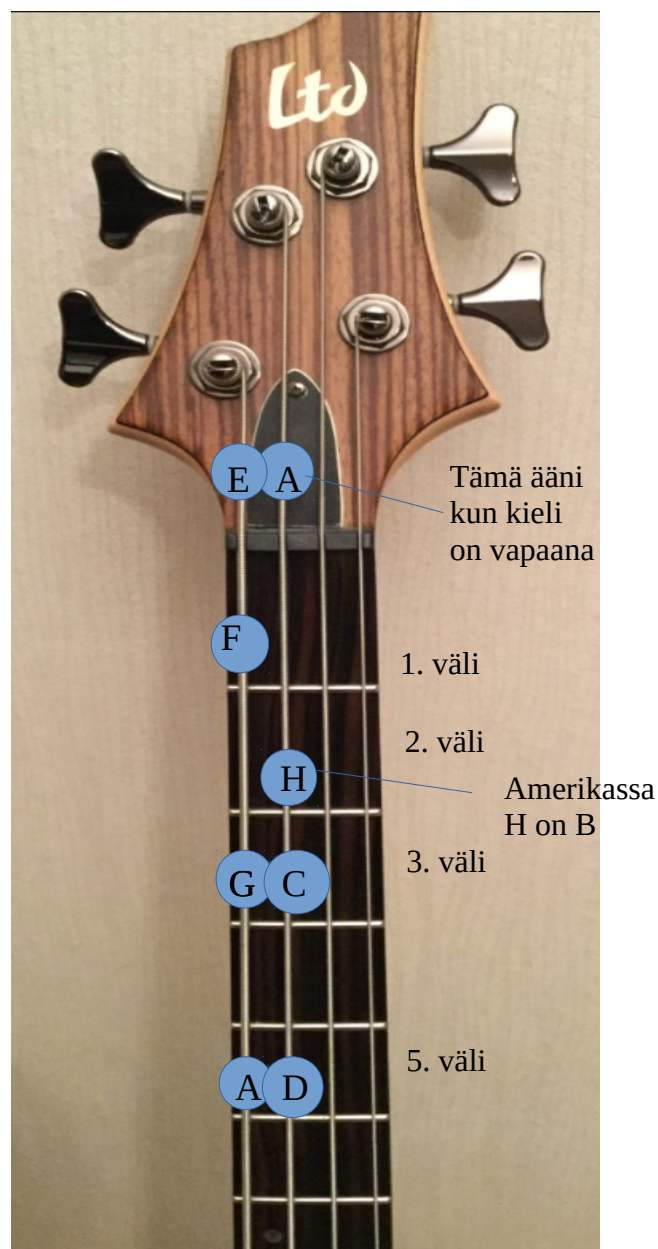
Avosointuja

Numero kertoo välin, johon etusormi laitetaan

Barre-otteita voidaan siirtää eri väleihin, jolloin saadaan samalla otteella soitettua useita sointuja, kuten alla 1. välistä soitettu F.

Basso

E A D G
Basson kielet: Eskon Auto Datsun G

Perubassottelussa bassolla sovitetaan usein soinnun perusääntä. Oli sitten E-duuri tai E-molli, niin basso soittaa E-sävelen. Basistin kannattaa kuunnella rumpalin bassorumpua, ja sovittaa omaa soittoaan yhteen sen kanssa. Basisti ja rumpali muodostavat bändin kivijalan.

Opettele aakkosäänten paikat seuraavalla harjoituksella:

- Soita järjestyksessä alkaen A-kieleltä: A (vapaa) – H (2.väli) – C (3. väli) – D (5.väli). Siirry sitten E-kielelle ja soita sillä: E – F – G – A. Sitten sama takaisin päin: A-G-F-E-D-C-H-A. Voit harjoitella myös parin kanssa, toinen sanoo kirjaimen, toinen soittaa sen.

Tabulatuuri

Usein nuottia ja tabulatuuria käytetään tukemaan toisiaan. Oheinen nuotti ja tabulatuuri kuvaavat siis samaa asiaa. Tabulatuuri osoittaa konkreettisesti, mistä painetaan ja miltä kieleltä. Vastaavia tabulatuureja käytetään myös kitaran kanssa. Samoin aakkosäänten tuntemisesta on hyötyä, kun soittaa kitaralla power-sointuja ja barre-otteita.

Sähköbasso

Sähköbasso

TAB

G D A E

0 0 3 3

Rytmi merkitään myös tabulatuuriin

Paksuin kieli (E) vapaana

E-kielen kolmas väli

Bassoääni 2. kertaa tahdissa

Sähköbasso

Sähköbasso

TAB

5 5 5 5 5 5 7 7

Kolmisointukuvio

Sähköbasso

Sähköbasso

TAB

5 3 7 5 3 7 5 3 7 7 6 9

Testaa tätä likkiä

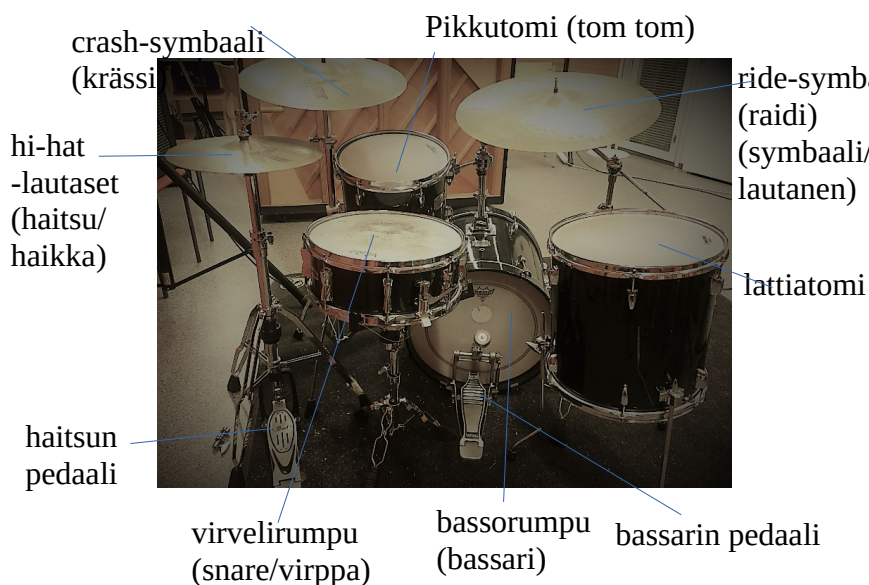
Sähköbasso

Sähköbasso

TAB

0 0 3 3 0 0 2 2 0 0 3 3 0 2 0 1 2

Rummut ja lyömäsoittimet

Ote kapulasta

Etsi kapulan tasapainokohta. Peruuta siitä pari sormenleveyttä kohti kapulan perää ja ota peukaloetusormiote. Muut sormet hengaavat kevyesti mukana, mutta eivät purista kapulaa. Kapulan on voitava pompata lyönnin jälkeen.

Tässä perus beat-komppi rytmiruudukossa:

	yk	si	kak	si	kol	me	nel	jä
Hi-hat	x	x	x	x	x	x	x	x
Virveli			☺				☺	
Bassari	☺				☺			

Kokeile seuraavia

- Beat (käsi & jalka= virveli ja bassari) (taso 7)
- Beat (3 raajaa = hi-hat, virveli, bassari) (taso 8)
- Beat + crash ykkösellä (taso 9)
- Beat + peruna-filli nelosella (taso 10)

Sointiväri

Ääni on värähtelyä. Esimerkiksi a1-nuotin värähtelytaajuus 440 Hz. Kaikessa äänessä soi kuitenkin perustaajuuden lisäksi muitakin sen yläpuolisia taajuuksia. Riippuu ääntä tuottavan esineen/ ihmisen fyysisistä ominaisuuksista, kuten ääntöväylän muodosta, miten nämä taajuudet korostuvat. Niinpä sointiväri eli soundi on jokaisella ihmisellä yksilöllinen, vaikka äänenkorkeus olisikin sama (esim. laulettu c-nuotti). Tämän takia myös jokaisella instrumentilla on tunnistettava soundinsa. Ihminen voi itsekkin kirkastaa tai tummentaa omaa soundiaan erilaisin tavoin. Etinen soundi on kirkkaampi, silloin ääntä pyritään sijoittamaan eteen. Takainen soundi on tummempi. Vokaalit eroavat toisistaan etisyyden/takaisuuden suhteen, esimerkiksi e sijoittuu edemmäs kuin a.

Mongolialaisessa kurkkulaulussa yläsäveliä korostetaan erityisesti, jolloin niillä voidaan tuottaa huilumaista melodiaa laulettuun perustaajuuden päälle. (Ks. esim. Tuvan throat singing).

Äänialat

Ihmisiä ääniä jaotellaan äänenkorkeuden mukaan äänialoihin.

Naisäänten perusjako on korkeimmasta matalimpaan: sorpaano, mezzosopraano ja altto.

Miesäänten vastaava jako on tenori, baritoni, basso. Baritonin ja basson väliltä voidaan erottaa vielä bassobaritoni.

Poikkeuksellisen korkeita naisääniä kutsutaan koloratuurisopraanoiksi. Poikkeuksellisen korkeita miesääniä taas kontratenoreiksi.

Poikkeuksellisen matalaa miesääntä voi kuulla esimerkiksi ortodoksissa mieskuoroissa. Sellaisesta käytetään termiä basso profundo (=syvä basso).

Muoto ja rakenne

Kappaleen rakenteen hahmottaminen on yksi olennaisimmista asioista, kun sitä halutaan soittaa. Niinpä se pitää jakaa jonkinlaisiin osiin, joilla on omat nimensä.

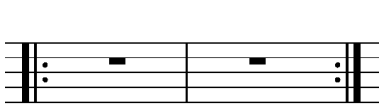
Populaarimusiikissa puhutaan usein säkeistöstä ja kertosäkeistöstä. Musisointitilannetta varten tarvitaan usein lisää käsitteitä. Tavallinen tapa on merkitä kappaleen osia aakkosten kirjaimilla. Periaatteessa osia ja kirjaimia voi olla vaikka kuinka monta. Säkeistö-kertosäkeistö-muotoisessa kappaleessa voidaan useimmiten nimetä seuraavat osat

- Intro=alkusoitto
- A=säkeistö (engl. verse)
- B = kertosäkeistö (engl. chorus)

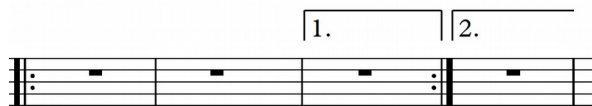
- C = kappaleen loppupuolella tuleva osa, jossa on hieman erilainen meininki ja joka usein antaa uuden näkökulman siihen asti sanottuun.
- Bridge = Joskus C-osaa nimitetään bridgeksi. Joskus taas bridgellä käsitetään osaa, joka johtaa säkeistöstä kertosäkeistöön. Tätä kutsutaan myös prechorukseksi.
- Prechorus = ks. edellinen kohta
- Interlude = välisoitto
- Coda/outro = loppusoitto
- Kappaleessa voi olla myös sooloja.

Kirjaimet / osien nimet merkitään nuottiin helpottamaan kommunikointia harjoitusvaiheessa.

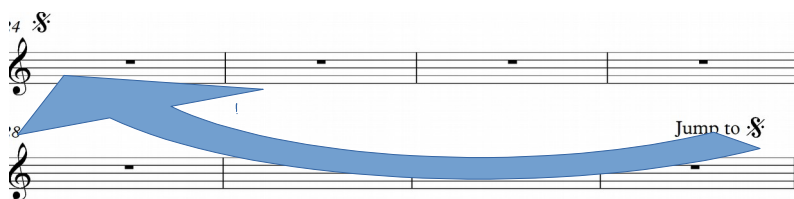
Seuraavassa muutamia rakenteeseen liittyviä merkintöjä:

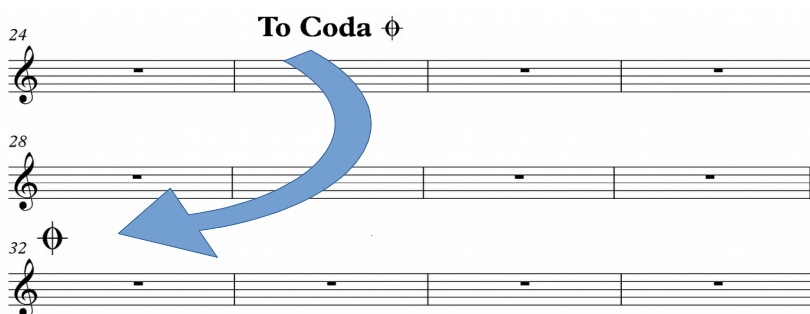
Kertausmerkit. Kerrataan merkien sisään jäävä osa.

Maalit. Mennään ykkömaaliin ensin, sitten kerrataan, mutta toisella kerralla jätetään 1. maali välistä ja edetään 2. maaliin.

Segno-merkinnällä hypätään nuotissa taaksepäin.

Coda-merkistä hypätään nuotissa eteenpäin.

Da capo al fine = alkuun ja sitten aina loppuun asti (fine-merkintään asti) / uudelleen alusta loppuun.

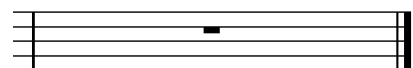
D.C. al coda = alkuun, ja sitten hyppy codaan.

Dal segno al fine = Segno-merkkiin ja sitten loppuun /fine-merkintään asti

D.S. al coda = Segno-merkkiin ja sitten hyppy codaan.

Kappaleen loppu merkitään kaksoisviivalla. Toinen viiva on paksumpi. Loppuun saatetaan myös laittaa merkintä Fine.

Fine

Nimiä eri tyyleistä eri aikakausilta:

Klassinen:

- Keskiaika: gregoriaaninen laulu, bysanttilainen musiikki, motetti, chanson,
- Renessanssi: Josquin de Prez, Orlando di Lasso, Palestrina, koraali, madrigaalit, Orlando Gibbons, William Byrd,
- Barokki: Johan Sebastian Bach, Antonio Vivaldi, Georg Friedrich Händel, Tomaso Albinoni, Alessandro Scarlatti, Claudio Monteverdi,
- Klassismi: Joseph Haydn, Wolfgang Amadeus Mozart, Ludwig van Beethoven, Antonio Salieri
- Romantiikka: Franz Schubert, Franz Liszt, Frederic Chopin, Niccolò Paganini, Richard Wagner, Johannes Brahms, Richard Strauss, Pjotr Tšaikovski, Jean Sibelius, Edward Grieg, Modest Musorgski,
- 1900-luku: Claude Debussy, Aleksandr Skrjabin, Eric Satie, Arnold Schönberg, Igor Stravinski, Bela Bartok, Charles Ives, Dmitri Šostakovitš, György Ligeti, John Cage, Steve Reich, Arvo Pärt

Jazzin vaikutteet ja jazz

- Blues: Big Joe Turner, Earl Hines, Bessie Smith, Muddy Waters, T-Bone Walker, John Lee Hooker, Albert King, B.B. King, Buddy Guy, John Mayall and the Bluesbreakers, osa Eric Claptonin tuotannosta
- Gospel: vanhempaa: The Jubilee Gospel Team, Kentucky Ramblers, Holy Ghost Sanctified Singers, Mahalia Jackson, The Dixie Hummingbirds, The Original Blind Boys of Alabama, Mary Lou Winans, uudempaa: Kirk Franklin, Take 6, CeCe Winans, Aretha Franklin, Smokie Norful,
- Ragtime: Scott Joplin, Blind Blake
- Swing: Louis Armstrong, Frank Sinatra, Glenn Miller, Count Basie, Duke Ellington, Django Reinhardt
- Bebop: Charlie Parker, Dizzy Gillespie, Thelonius Monk, Wes Montgomery, Miles Davis (alkutuotanto)
- Cool: Miles Davis, John Coltrane, Cannonball Adderley, Stan Getz, Chet Baker,
- Fuusio/ nykyjazz: Miles Davis (myöhempi tuotanto), John McLaughlin, Frank Zappa, Chick Corea, The Weather Report, Return to Forever, The Mahavishnu Orchestra, Jaco Pastorius, Al di Meola, Pat Metheny, Spyro Gyra, Kenny G, Michael Brecker, Yellowjackets, Herbie Hancock, Liquid Tension Experiment, Bela Fleck and the Flecktones

Rock ja pop (monet esiintyvät useammalla vuosikymmenellä), joukossa on useita suuntauksia, kuten rock'n roll, hard rock, glam rock, elektroninen pop, folk, countryä, punkia:

- 50-luku: Bill Haley and his Comets, Elvis Presley, Chuck Berry, Little Richard, Jerry Lee Lewis,

- 60-luku: The Who, The Shadows, Beach Boys, The Beatles, The Animals, The Rolling Stones, The Yardbirds, Led Zeppelin, Janis Joplin, Jeff Beck, Lynyrd Skynyrd, Jimmy Hendrix, Deep Purple, Bob Dylan, Joan Baez, Procol Harum, Pink Floyd, Jethro Tull, Genesis, Kraftwerk,
- 70-luku: ZZ Top, The Eagles, Steely Dan, Alice Cooper, David Bowie, Iggy Pop, Elton John, Queen, Prince, Billy Joel, Aerosmith, AC/DC, Iron Maiden, Black Sabbath, Rainbow, Scorpions, Larry Norman, The Ramones, Patti Smith, Sex Pistols, The Police, Dire Straits, U2, Bruce Springsteen, Van Morrison, Joni Mitchell
- 80-luku: Nirvana, Bon Jovi, Aerosmith, Metallica, Eddie van Halen, Megadeth, R.E.M., Michael Jackson, Beastie Boys, Sting, The Offspring, Duran Duran, Phil Collins, Pet Shop Boys, X Japan, Guns'n roses, Madonna, Radiohead
- 90-luku: Oasis, Foo Fighter, Pearl Jam, Green Day, Faith no more, Limp Bizkit, Korn, Rage Against The Machine, Red Hot Chili Peppers, Nickelback, Kylie Minogue, Spice Girls, The Fugees, Whitney Houston, Los del Rio, Backstreet Boys, Mariah Carey, Britney Spears, Christina Aguilera, Celine Dion, Janet Jackson, Dixie Chicks, The Corrs, Jamiroquai, Boyzone, Ace of Base, Robbie Williams, Björk,
- 2000: Norah Jones, Shakira, Eminem, Kanye West, Justin Timberlake, Lady Gaga, Alicia Keys, Skillet, Daft Punk, J-pop, K-pop,

R'n'B/ Soul / Funk: James Brown, Aretha Franklin, Stevie Wonder, Earth, Wind & Fire, Kool and the Gang, Al Green, The Jackson Five, Tower of Power, Erykah Badu, Lauryn Hill, Amy Winehouse,